

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣٠١٤٠

دانشگاه علوم و فنون مازندران

بیان نامه

جهت افزودن به کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

موضوع

بررسی نقش حقوق اسلامی در سیستم باندهاری جمهوری

اسلامی ایران

استاد راهنما: دکتر ابوالقاسم انسی عسری

اساتید مشاور: دکتر احمد احمد پور

دکتر مظفر قنبرزاده

تیمه و تنظیم: مجید رحیمی

آبان ۱۳۷۵

۳۰۱۴۰

۱۳۷۹ / ۵ / ۲۵

تقدیم به اساتید معظم :

جناب آقای دکتر اندی عشری، جناب آقای

دکتر احمدپور و جناب آقای دکتر فخرزاده که با

راهنمایی‌های ارزشمندشان این کتاب را در تهیه

این پایان نامه یاری نمودند

7634

تقدیم به عزیزانم :

پدر و مادر بزرگوار و همسر مهربان

صفحه	عنوان

	- موضوع
۱	- مقدمه
۱	بانکداری اسلامی
۵	- فصل اول

۶	چارچوب کلی و کاربرد بانکداری اسلامی
۷	پیدایش بانکداری
۸	بانکداری در قرون وسطی
۱۴	سابقه بانکداری در ایران
۱۷	بانکها
۱۷	بانک جدید شرق
۱۸	بانک شاهنشاهی ایران
۱۸	بانک استقراضی ایران
۱۹	بانک عثمانی
۲۰	بانک روس و ایران
۲۱	ایجاد بانکهای ایرانی
۲۱	الف - بانک سپه
۲۱	ب - مؤسسه رهنی ایران
۲۲	بانک ملی ایران
۲۵	بانک مرکزی ایران
۲۶	مقررات و قوانین بانکی پیش از انقلاب اسلامی
۲۷	تمویب‌نامه‌های بانکی

فهرست مطالب و عناوین

صفحه	عنوان
۲۸	- فصل دوم

۲۹	سیستم اطلاعاتی مدیریت و سیستمهای پشتیبانی تصمیم گیری برای سرمایه گذاری های کوتاه مدت
۲۹	- مقدمه
۳۰	- سرمایه گذاری
۳۲	- روشهای سرمایه گذاری کوتاه مدت
۳۵	- سیستمهای اطلاعات مدیریت و پشتیبانی تصمیم گیری
۳۵	- تصمیم سرمایه گذاری در شرایط عدم اطمینان
۳۶	- ریسک در تجزیه و تحلیل مالی
۳۶	- عدم اطمینان در قالب توزیع احتمالات
۳۸	- اندازه گیری ریسک
۳۸	- الف - بر اساس انحراف معیار
۳۸	- ب - بر اساس ضریب تغییرات
۳۸	- رگرسیون خطی
۳۹	- تعریف سیستمهای اطلاعات مدیریت
۳۹	- سیستمهای پشتیبانی تصمیم گیری
۴۰	- تعریف سیستمهای پشتیبانی تصمیم
۴۰	- عناصر سیستمهای پشتیبانی تصمیم
۴۱	- مشخصات سیستمهای پشتیبانی تصمیم
۴۲	- اطلاعات مورد نیاز سرمایه گذاری
۴۳	- مدلهای متعارف برای تصمیمات سرمایه گذاران
۴۴	- عدم اطمینان در فرآیند تصمیم گیری
۴۵	- احتمال در فرآیند تصمیم گیری

فهرست مطالب و عناوین

صفحه	عنوان
۴۷	- خصوصیات مجموعه اطلاعات
۴۷	- شناخت ادراک
۵۰	- فصل سوم

۵۱	تعدیل اقتصادی و سرمایه‌گذاری خصوصی
۵۴	- اثر کاهش سرمایه‌گذاری بخش عمومی بر روی سرمایه‌گذاری خصوصی چه بوده است ؟
۵۶	- اثر بار بدهی خارجی و تنگناهای تامین اعتبار مالی خارجی بر سرمایه‌گذاری چیست ؟
۵۶	- برای احیای سرمایه‌گذاری خصوصی چه پیامدهای سیاسی از این تجزیه و تحلیل قابل استنتاج است ؟
۵۷	- نقش اقتصادی بانکها
۶۰	تعریف سپرده بانکی، انواع آن و نقش آن در فعالیتهای بانکی
۶۰	۱ - تعریف سپرده پولی بانک
۶۰	۲ - انواع سپرده‌های پولی
۶۲	۳ - اهمیت نقش سپرده‌ها در فعالیتهای بانکی
۶۵	- فصل چهارم

۶۶	- ربا (بهره) از دیدگاه بانکداری بدون ربا
۶۶	الف - تاریخچه ربا
۶۸	ب - ربا در ادیان یهود و مسیحیت
۷۰	ج - ربا در اسلام
۷۴	- بانکداری اسلامی بدون بهره
۷۶	- جنبه‌های عمومی یک نظام مالی اسلامی بدون بهره

فهرست مطالب و عناوین

صفحه	عنوان
۸۴	- نتایج
۸۹	- خلاصه بانکداری بدون ربا
۹۱	- فصل پنجم

۹۲	قراردادهای اعطای تسهیلات بانکی
۹۲	- آمادگی برای نوشتن قرارداد
۹۳	- شیوه تحریر قرارداد
۹۴	- قراردادهای موضوع ماده ۱۰ قانون مدنی
۹۶	- اقامتگاه
۹۸	- احراز هویت متعاملین
۱۰۵	- فصل ششم

۱۰۶	آشنایی با عقود اسلامی در ارتباط با قانون عملیات
	بانکی بدون ربا
	سپردهها
۱۰۶	الف - سپردههای قرض الحسنه
۱۰۶	۱ - حساب جاری (قرض الحسنه)
۱۰۶	۲ - حساب پس انداز (قرض الحسنه)
۱۰۷	ب - سپردههای سرمایه‌گذاری مدت‌دار
۱۰۷	تسهیلات اعطاشی
۱۰۹	الف - تسهیلات اعطاشی در قالب عقود مضاربه، مشارکت
۱۱۰	مدنی، مشارکت حقوقی، فروش اقساطی مواد
	اولیه و لوازم یدکی، فروش اقساطی وسائل،
	لوازم و تسهیلات، فروش اقساطی مسکن،

صفحه	عنوان
	اجاره به شرط تملیک ، سلف ، جعاله ، سرمایه‌گذاری مستقیم ، مزارعه ، مساقات
۱۱۰	ب - تسهیلات اعطائی در قالب قرض الحسنه از محل سپرده‌های قرض الحسنه تودیعی اشخاص
۱۱۰	ج - تسهیلات اعطائی در قالب خرید دین از محل منابع بانک
۱۱۱	قرض الحسنه اعطائی
۱۳۹	- فصل هفتم

۱۳۹	عملکرد سیستم بانکی در سال ۱۳۷۳
۱۳۹	۱ - سیاستگذاری پولی
۱۳۹	۲ - اجرای عملیات بانکی
۱۳۹	- اتخاذ و اجرای سیاست‌های پولی
۱۴۱	- سیاست‌های ارزی
۱۴۲	- عملکرد سیستم بانکی
۱۴۷	- سایر فعالیت سیستم بانکی
۱۵۴	- مقایسه عملکرد تسهیلات اعطائی سرانه بانکها در استانهای مختلف کشور
۱۶۷	- نحوه عملکرد سیستم بانکی کشور در اعطای تسهیلات
۱۸۶	- پیشنهادات جهت انجام صحیح معاملات اسلامی و کاربرد عقود اسلامی
	- شکل سیاست یا هدف سرمایه‌گذاری بانک چگونه باید باشد ؟
۱۹۰	- نتیجه
۱۹۶	- منابع و مآخذ

چکیده

بانکداری به مجموعه فعالیتها و عملیاتی که توسط بانکها صورت میگیرد اطلاق میشود .

تجهیز و مصرف منابع پس انداز جامعه ، وصول برات، سفته ، صدور ضمانتنامه ، گشایش اعتبارات اسنادی ... از جمله عملیاتی هستند که بانکها انجام میدهند. دو عمل تجهیز منابع پس انداز جامعه و مصرف از جمله اصلیترین عملیات بانکی هستند. تجهیز منابع از طریق سپرده های قرض الحسنه (جاری، پس انداز) و سپرده های سرمایه گذاری مدت دار (کوتاه مدت و بلند مدت) صورت میگیرد و تخصیص منابع از طریق اعطای تسهیلات از محل منابع تجهیز شده توسط بانکها در بخشهای مختلف اقتصادی (کشاورزی ، صنعت، خدمات و بازار کانتی در قالب عقود اسلامی بصریح : مفاربه ، مشارکت مدنی، مشارکت حقوقی، فروش اقساطی مواد اولیه و لوازم بیدکی، فروش اقساطی وسایل، لوازم و تاسیسات، فروش اقساطی مسکن، اجاره بشرط تملیک، سلف، جماله ، سرمایه گذاری مستقیم که بانکها در بکارگیری آنها وکیل می باشد علاوه بر موارد مذکور مزارعه و مساقات از جمله آن عقود بوده که موارد استفاده ای تاکنون نداشته اند و همچنین تسهیلات اعطائی در قالب قرض الحسنه از محل سپرده های قرض الحسنه تودیی اشخاص و تسهیلات اعطائی در قالب خرید دین از محل منابع بانک می باشد که به شرح هریک از عقود فوق در رساله پرداخته شده است. لذا در

چکیده

جهت استفاده بهینه از منابع بانک و بکارگیری اصول

نیاز به بکارگیری یک سیستم اطلاعاتی مدیریت جهت سرمایه

مدت‌دار برای مدیران ستادی و صف و در سطوح مختلف آن از مدیران عامل بانکها تا روسای شعب اجرائی نیز بررسی و تجزیه و تحلیل بعمل آمد همچنین در این پروژه به بررسی و نقش عقود اسلامی در تعدیل اقتصادی و سرمایه‌گذاری خصوصی و چگونگی و نقش اقتصادی بانکها در سرمایه‌گذاری‌های خصوصی پرداخته شده است و همچنین به بررسی ربا از دیدگاه بانکداری بدون ربا و بررسی آن از دیدگاه ادیان مختلف پرداخته شده و تجزیه و تحلیل بعمل آمد.

فعالیت و عملکرد سیستم بانکی کشور در سال ۱۳۷۳ مورد بررسی

قرار گرفت که به نحوه عملکرد سیستم بانکی کشور در اعطای

تسهیلات و همچنین ارائه پیشنهادات جهت انجام صحیح معاملات

اسلامی و کاربرد عقود اسلامی پرداخته شده است و همچنین در این راستا

به بررسی چگونگی سیاست و یاهداف سرمایه‌گذاری بانک پرداخته

که با ارائه راهبردها و نظریه‌های مختلف، بکارگیری صحیح و

بدست آوردن نتایج مثبت از آن مدنظر قرار گرفته است.

در پایان امیدوارم این رساله بتواند گره‌ای از مشکلات و نارسائیهای

موجود را حل نموده و مثمرشمر باشد.

in the name of god

the brief of the report

banking is all activities which are done by banks and among the most common of these activities are as follows

1. providing money and spending of it by in any way are the most principal duties of the banks since the holy quran strictly prohibits interest usury then the system of banking in islamic republic of iran has changed and for this purpose in accordance with the law for usury - free banking which was passed in august 1983 (shahrivar 1362) by islamic consultative assembly

we have usury - free banking system .

providing of money in the free - usury banking system is caused as follows and they accept deposits under the following cases .

1. qarz - al - hasanah deposits :

a. current accounts

b. savings accounts

2.time investment deposits

a.short - term

b.longterm

and the providing of money or credits in the bank will be fulfilled in

the various and different economic setors like aggculture . industre

and business by over havling these contraets : like

mozarabeh , mozara,ah . mossaqaat . go,aalah

forward deals , instalment transactions of

1.raw material and spare parts .

2.movables , such as equipment , heary machinery and utilities banks are

authorized to acquire raw material spare parts

hire purchase direct investment civilpartoner ship in each of the

prenamed contracts banks

shall apply the power of attorney

and i have tried to discribe all usury - free banking in my present

report

to apply the best and principal ways of the using of bank resouras it is
based on a perfect statistic in formation and also in this persent
letter i have tried to research and find the affect of the islamic
contracts in economic adgustment and also progressing of investment and
especially private sector
and also i have investigated usury or interest from the point of views
of different religions
and also i have investigated all the activities of our country banking
system in 1373

majid rahimi

مقدمه بانکداری اسلامی

مجموعه فعالیتها و عملیاتی که توسط بانکها صورت میگیرد، بانکداری نامیده میشود. تجهیز و مصرف منابع پس انداز جامعه، وصول برات سفته، صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبارات اسنادی و... از جمله عملیاتی هستند که بانکها انجام میدهند. دو عمل تجهیز منابع پس انداز جامعه و مصرف آن از جمله اصلیترین عملیات بانکی است. به عبارت دیگر، عملیات تجهیز منابع پس انداز جامعه و مصرف آن، هسته اصلی بانکداری را تشکیل میدهند. بانکداری اسلامی نیز از این قاعده مستثنی نیست.

بانک اسلامی نیز نظیر بانکهای دیگر، با استفاده از منابع پس انداز گروهی از افراد جامعه نیاز مالی گروهی دیگر را تامین میکند. بدین ترتیب، از نقطه نظر اتکا بر منابع پس انداز جامعه، تفاوتی بین بانکداری سنتی یا متداول در کشورهای دیگر و بانکداری اسلامی وجود ندارد. لیکن آنچه که بانکداری اسلامی را از بانکداری سنتی متمایز میکند، همانا ماهیت بانکداری اسلامی که تفاوت شکلی و ماهوی با شیوههای رفتاری، در روابط حقوقی که بین بانک و مشتری ایجاد میشود، تجلی مییابد.

به عبارت دیگر، کلیه عملیات بانکی در چهارچوب روابط حقوقی که بین بانک و مشتری بوجود میآید، شکل میگیرد. همانطوری که ذکر شد، به مجموع فعالیتهای عملیاتی که توسط بانکها صورت میگیرد، بانکداری گفته میشود. اغلب این عملیات در بانکداری سنتی و ربوی است. ربا از دیدگاه اسلام در حدی مذموم و ناپسند